

معماری و فرا نیازهای انسان معاصر

محسن کفائی^{۱*}، هوتن ایروانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد خوراسگان، (mohsen_kafaei@yahoo.com)

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اردستان (houtaniravani@yahoo.com)

چکیده

انسان همواره بر فضای اطراف خویش تاثیر گذاشته و آن را به نوعی تغییر داده است. بخشی از تاثیر گذاری انسان بر فضای اطراف خویش که آن را در قالب تاریخ معماری بررسی می کنیم، در راستای پاسخ به نیاز یا نیازهایی در انسان شکل گرفته است. ساخت مسکن، کاخ ها، قلعه ها، مساجد، کلیساها و غیره با هدف پاسخ گویی به نیازهای انسان در سطوح مختلف صورت پذیرفته است. بر این اساس در پی آن هستیم تا بدانیم نیاز حقیقی انسان امروز کدام است؟ انسان امروز تمایل دارد تا در راستای پاسخ به کدام دسته از نیازهای خود بر فضای اطراف خویش تاثیر گذارد؟ به نظر می رسد در عصر حاضر پیشرفت لحظه به لحظه تکنولوژی، هجوم انبوه اطلاعات، زندگی ماشینی و مدرن موجب تغییر سبک زندگی انسان معاصر و در پی آن ایجاد مشکلات و نیازهای جدیدی برای او شده است. انسان امروز بیش از هر زمان دیگر تنها و سرگشته در میان هجوم انبوهی از اطلاعات است که ذهن و روح او را به هر سمت و سویی سوق می دهد. استرس، نداشتن آرامش، آگاه نبودن از خویشتن خویش و رسالت خود در جهان هستی، حاد- واقعیت، بحران هویت و معنا و غفلت از مرگ تنها بخشی از مهمترین مشکلات روحی و ذهنی انسان معاصر است. با مطالعه و بررسی نظریات و الگوهای روانشناسی ارایه شده بر پایه نیازهای انسان دریافتیم که این دسته از نیازها جزء نیازهای روحی، روانی و ذهنی انسان و در یک عبارت «فرا نیازهای انسان» است. فرا نیازهایی که اگر چه برخی از آنها در طول تاریخ نیز همواره وجود داشته است، اما با تغییر در سبک زندگی انسان معاصر، نوع تاثیر گذاری، ساختار و نحوه بروز و ظهور این فرایندها نیز تغییر یافته است، همچنین به دلیل تغییرات ایجاد شده در سبک زندگی انسان معاصر گروه دیگری از فرا نیازها در او پدید آمده که پیش از این انسان وجود این نیازها را در خود احساس نمی کرد. با وجود این مشکلات و آمار و ارقام بالای بیماری ها روحی و روانی که حاکی از عدم پاسخگویی به فرا نیازها در انسان است، فضاهای معماری همچنان پاسخگوی عملکردها و نیازهای اولیه انسان بوده و راهکارهایی برای پاسخ به فرا نیازهای انسان معاصر یا ارایه نشده و یا متناسب با این نیازها نبوده است. لذا شایسته است تا با شناخت صحیح و دقیق از فرا نیازهای انسان معاصر فضاهایی با هدف پاسخگویی به این دسته از نیازهای انسان طراحی گردد تا خلا موجود در این حوزه را تا حد امکان مرتفع سازد.

کلمات کلیدی: فضا، انسان معاصر، فرایندها، تنهایی